กัณฑ์ที่ 37

ธชัคคสูตร

แสดง ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ ครั้ง)

ภูตปุพฺพํ ภิกฺขเว เทวาสุรสงฺคาโม สมุปพฺยุฬฺโห อโหสิ ฯ
อถโข ภิกฺขเว สกฺโก เทวานมินฺโท เทเว ตาวตึเส อามนฺเตสิ สเจ มาริสา เทวานํ สงฺคามคตานํ อุปฺปชฺเชยฺย ภยํ วา ฉมฺภิตตฺตํ วา โลมหํโส วา มเมว ตสฺมึ สมเย ธชคฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ มมํ หิ โว ธชคฺคํ อุลฺโลกยตํ ยมฺภวิสฺสติ ภยํ วา ฉมฺภิตตฺตํ วา โลมหํโส วา โส ปหิยฺยิสฺสตีติ ฯ

บัดนี้อาตมภาพจักได้แสดงธรรมิกถา แก้ด้วยความชนะและความแพ้ สองกระแส โลกปรารถนาความชนะทุกถ้วนหน้า ไม่มีใครปรารถนาความแพ้เลย ความแพ้หรือความชนะนี้เป็นของคู่กัน ในศึกสงครามใด ๆ ในมนุษย์โลก ต่างฝ่ายก็ชอบชนะด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยากจะแพ้ หรือมุ่งมาดปรารถนาความแพ้ ถ้าว่าคิดว่าแพ้แน่แล้วก็ไม่สู้ ถ้าว่าคิดว่าสู้ก็ไม่แพ้ ตั้งใจอย่างนี้

บัดนี้สงครามโลกกำลังปรากฏอยู่ในเกาหลียังปรากฏอยู่ ในอินโดจีนนั้นก็ยังปรากฏอยู่ ต่างฝ่ายก็มุ่งเอาชัยชนะด้วยกัน สู้กันจริง ๆ จัง ๆ อย่างนี้

ทางพุทธศาสนาเล่า มุ่งความชนะยิ่งกว่านั้น แต่ว่าความแพ้มันล่อแหลม มันก็ปรากฏอยู่เหมือนกัน เหมือนภิกษุที่สวมฟอร์มเป็นภิกษุอยู่เช่นนี้ ถ้ามุ่งความชนะจึงได้สวมฟอร์มเช่นนี้ เข้าสู้รบทีเดียว ฝ่ายอุบาสกอุบาสิกา แสดงอากัปกิริยามุ่งความชนะอีกเหมือนกัน แต่ความชนะน่ะชนะอะไร ชนะที่สุดต้องชนะความชั่วทั้งหมด ความชั่วทั้งหมดมีมากน้อยเท่าใด มุ่งชนะทั้งหมด จนกระทั่งดีที่สุดถึงพระอรหัตตัดกิเลสเป็นสมุจเฉทปหานมุ่งหลักฐานเช่นนั้น

โลกดุจเดียวกัน มุ่งความชนะเป็นเบื้องหน้า เพื่อจะหลีกเลี่ยงเสียจากความแพ้ เมื่อได้ชัยชนะแล้วก็ได้ความเป็นใหญ่ในประเทศนั้น ๆ ชนะทุกประเทศเป็นเอกในชมพูทวีป เรียกว่าชนะเลิศ การชนะนี้แหละเขาต้องการกันนัก มีแพ้ชนะ ๒ อย่างเท่านั้น

ไม่ว่าแต่ความแพ้ชนะในมนุษย์นี่ ในดาวดึงส์เทวโลกนั่นเทวดายังรบกันเลย เรื่องนี้ปรากฏตามกำหนดวาระพระบาลีที่ยกขึ้นไว้ในเบื้องต้นว่า

ภูตปุพฺพํ ภิกฺขเว เทวาสุรสงฺคาโม สมุปพฺยุฬฺโห อโหสิ ว่าดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรื่องดึกดำบรรพ์เคยมีมาแล้วในกาลปางก่อน ***เทวาสุรสงฺคาโม*** สงครามเทวดาและอสูร ***สมุปพฺยุฬฺโห อโหสิ*** ได้ประชิดกันเข้าแล้ว เทวดาและอสูรในดาวดึงส์ทำสงครามกันขึ้นแล้ว เมื่อสงครามเกิดขึ้นเช่นนั้น ในคราวใดสมัยใด

พวกอสูรแพ้ท้าวสักกรินทรเทวราช ก็ลงไปตั้งพิภพอยู่ภายใต้เขาพระสุเมรุ บนยอดเขาพระสุเมรุนั้นพระอินทร์ตั้งพิภพอยู่ในที่นั้นเรียกว่าดาวดึงส์ หนทางไกลตั้ง ๘๔,๐๐๐ โยชน์จากยอดไปถึงตีนเขาโน่น จากยอดเขาไปถึงตีนเขา ๘๔,๐๐๐ โยชน์ หนทางไกลขนาดนี้ แต่ว่าเขาพระสุเมรุอยู่ในน้ำมีน้ำล้อมรอบ

เมื่อถึงเทศกาลฤดูดอกแคฝอยในพิภพของอสูรบานขึ้นเวลาใด ชาวอสูรตกใจก็ที่พิภพของเราที่เราเคยอยู่มันมีดอกปาริฉัตตชาติ นี่ดอกแคฝอยเกิดขึ้นในพิภพของเราเช่นนี้ ไม่ใช่พิภพของเราเสียแล้ว คิดรู้ว่าอ้อเมื่อครั้งเราเมาสุรา ท้าวสักกรินทรเทวราชจับเราโยนลงมา พวกเราจึงมาอยู่ในเขาพระสุเมรุนี้ ที่เกิดพิภพอสูรขึ้นเช่นนี้ก็เพราะบุญของเรา แต่ว่าหักห้ามความแค้นใจนั้นไม่ได้ ต้องผุดขึ้นมาจากน้ำ ออกมาจากเชิงเขาพระสุเมรุจากในน้ำนั้นแหละ เหาะขึ้นไปในอากาศ ไปรบกับท้าวสักกรินทรเทวราช

ถึงคราวสมัยทำสงครามกับอสูรเวลาใด ท้าวสักกรินทรเทวราช ก็เรียกเทวดาในชั้นดาวดึงส์ หมู่เหล่าเทวดาในชั้นดาวดึงส์มีมากน้อยเท่าใด เรียกมาสั่งว่า

สเจ มาริสา เทวานํ สงฺคามคตานํ อุปฺปชฺเชยฺย ภยํ วา ฉมฺภิตตฺตํ วา โลมหํโส วา ตสฺมึ สมเย ธชคฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ มมํ หิ โว ธชคฺคํ อุลฺโลกยตํ ยมฺภวิสฺสติ ภยํ วา ฉมฺภิตตฺตํ วา โลมหํโส วา โส ปหิยฺยิสฺสติ ว่าดูก่อนท่านผู้นิรทุกข์ทั้งหลาย ถ้าความกลัวหรือความหวาดสะดุ้งหรือความขนพองสยองเกล้าเกิดขึ้นแก่ท่านทั้งหลายที่ไปอยู่ในสงครามแล้ว ท่านทั้งหลายเมื่อความกลัวเกิดขึ้นเช่นนั้นให้แลดูชายธงของเรา เมื่อท่านแลดูชายธงของเรากาลใด กาลนั้นความกลัวความหวาดสะดุ้งขนพองสยองเกล้าอันใดที่มีอยู่ อันนั้นย่อมหายไป

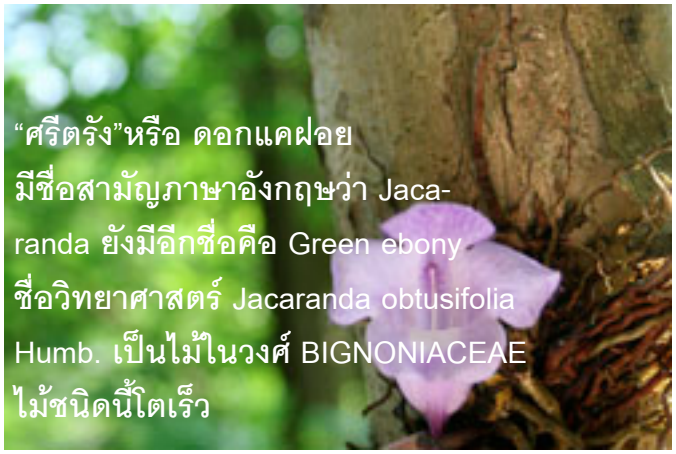

"ศรีตรัง"หรือ ดอกแคฝอย มีชื่อสามัญภาษาอังกฤษว่า Jacaranda ยังมีอีกชื่อคือ Green ebony ชื่อวิทยาศาสตร์ Jacaranda obtusifolia Humb. เป็นไม้ในวงศ์ BIGNONIACEAE ไม้ชนิดนี้โตเร็ว

(ต้น Erythrina variegata นี้ ในภาษาไทยก็คือ ทองหลางลาย หรือ ปาริชาติ (บ้างว่าเพี้ยนมาจาก ปาริฉัตร)) *อธิบายภาพโดย พิศิษฐ์พงศ์*

เมื่อท่านแลดูชายธงของเราแล้วความกลัวความหวาดสะดุ้งไม่หายไป ขอท่านทั้งหลายพึงแลดูชายธงของเทวราชปชาบดีเถิด เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลายแลดูชายธงของเทวราชปชาบดี ความกลัวก็ดีความหวาดสะดุ้งก็ดีความขนพองสยองเกล้าก็ดีที่มีอยู่ ย่อมหายไป

เมื่อท่านแลดูชายธงของเทวราชปชาบดีแล้ว ความกลัวความหวาดสะดุ้งไม่หายไป ท่านพึงแลดูชายธงของวรุณเทวราชเถิด ความกลัวความหวาดสะดุ้งความขนพองสยองเกล้าของท่านก็จะหายไป

ถ้าว่าเมื่อท่านแลดูชายธงของเทวราชวรุณแล้ว ความกลัวความหวาดสะดุ้งขนพองสยองเกล้านั้นยังไม่หายไป ทีนั้นท่านพึงแลดูชายธงของเทวราชชื่อว่าอีสานเถิด

เมื่อท่านแลดูชายธงของเทวราชชื่ออีสานแล้ว ความกลัวความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าของท่านจะหายไป

เมื่อท่านแลดูชายธงของท่านทั้ง๔ เหล่านี้ ความกลัวความหวาดสะดุ้งความขนพองสยองเกล้าบางทีก็หายไปบ้าง บางทีก็ไม่หายบ้าง

ตํ กิสฺส เหตุ	นั่นเหตุอะไรเล่า
สกฺโกหิ ภิกฺขเว เทวานมินฺโท	ดูกรภิกษุทั้งหลายท้าวสักกรินทรเทวราชผู้เป็นจอมของเทวดา
อวีตราโค	มีราคะยังไม่ไปปราศแล้ว
อวีตโทโส	มีโทสะยังไม่ไปปราศแล้ว
อวีตโมโห	มีโมหะยังไม่ไปปราศแล้ว
ภิรุ ฉมฺภี อุตฺตราสี ปลายีติ	เป็นผู้ยังกลัว ยังหวาด ยังสะดุ้ง ยังหนีไปอยู่ ท่านทั้ง๔ นั้น ยังกลัว ยังหวาดสะดุ้ง ยังหนีไปอยู่

อหญฺจ โข ภิกฺขเว เอวํ วทามิ สเจ ตุมฺหากํ ภิกฺขเว อรญฺญคตานํ วา รุกฺขมูลคตานํ วา สุญฺญาคารคตานํ วา สุญฺญาคารคตานํ วา อุปฺปชฺเชยฺย

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวอย่างนี้แล เมื่อท่านทั้งหลายไปอยู่ป่าแล้ว ไปอยู่ที่โคนต้นไม้แล้ว ไปอยู่เรือนว่างเปล่าแล้ว ถ้าแม้ว่าความกลัวความหวาด ความสะดุ้งความขนพองสยองเกล้าเกิดขึ้นแก่ท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายพึงระลึกถึงเราผู้ตถาคตเข้าเถิด เมื่อท่านระลึกถึงเราผู้ตถาคตแล้วกาลใด กาลนั้นความกลัวความหวาดสะดุ้งความขนพองสยองเกล้าของท่านทั้งหลายจะหายไป

เมื่อท่านระลึกถึงเราแล้ว ความกลัวความหวาดสะดุ้งขนพองสยองเกล้าไม่หายไป ทีนั้นท่านทั้งหลายพึงระลึกถึงพระธรรมเข้าเถิด เมื่อท่านทั้งหลายระลึกถึงพระธรรมเข้าแล้ว ความกลัวความหวาดสะดุ้งความขนพองสยองเกล้าจะหายไป

เมื่อท่านระลึกถึงพระธรรมแล้ว ความกลัวความหวาดสะดุ้งขนพองสยองเกล้าของท่านไม่หายไป ทีนั้นท่านพึงระลึกถึงพระสงฆ์เข้าเถิด เมื่อท่านระลึกถึงพระสงฆ์เข้าแล้ว ความกลัวความหวาดสะดุ้งความขนพองสยองเกล้าของท่านก็จะหายไป

ที่ท่านทั้งหลายระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ความกลัวความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าหายไป

ตํ กิสฺส เหตุ	นั่นเหตุแห่งอะไร
ตถาคโต อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ	พระตถาคตเจ้าเป็นผู้หมดกิเลสเป็นผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ
วีตราโค	เป็นผู้มีราคะไปปราศแล้ว
วีตโทโส	มีโทสะไปปราศแล้ว
วีตโมโห	มีโมหะไปปราศแล้ว

อภิรุ อจฺฉมฺภี อนุตฺตราสี อปลายี เป็นผู้ไม่กลัว เป็นผู้ไม่หวาด เป็นผู้ไม่สะดุ้งเป็นผู้ไม่หนีไป เพราะท่าน

Lesson 37

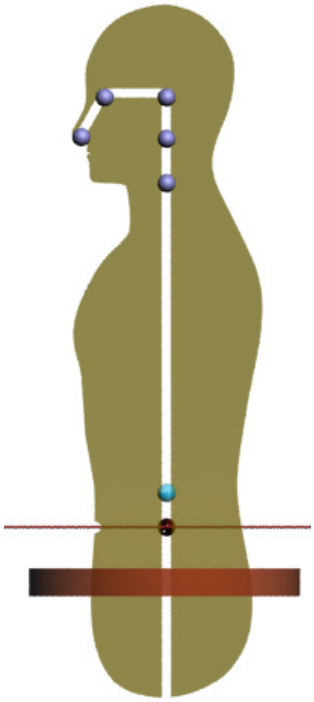

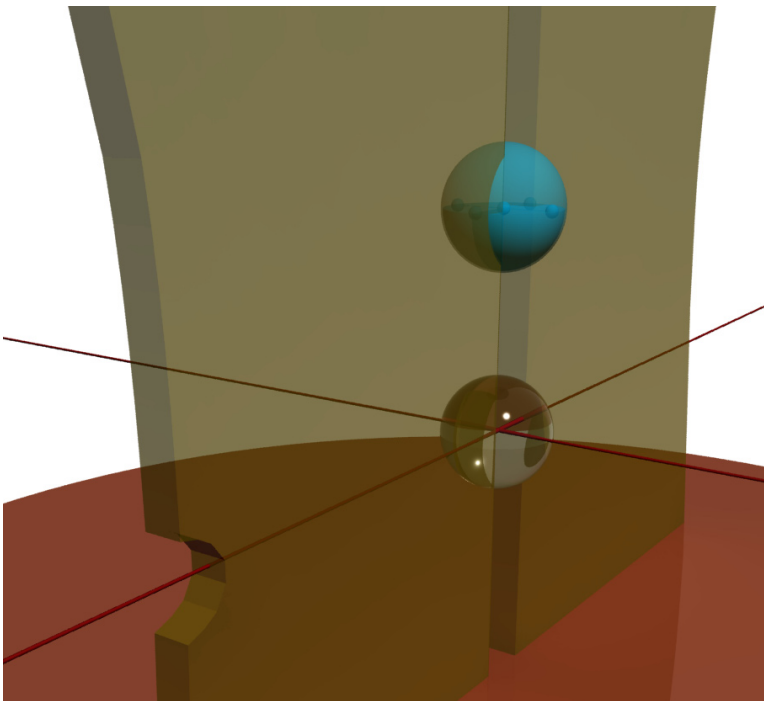

เป็นผู้หมดภัยแล้ว ท่านไม่มีภัยแล้ว เมื่อระลึกถึงท่านเข้า เมื่อระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เข้าภัยอันใดจักมีภัยอันใด ที่มีภัยอันนั้นย่อมหายไปอยู่ไม่ได้ นี้เป็นเครื่องมั่นใจของพุทธศาสนิกชนยิ่งนักหนา

ฝ่ายท้าวสักกรินทรเทวราช ปชาบดีเทวราช วรุณเทวราช อีสานเทวราช ท่านมีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ในดาวดึงส์เทวโลก เป็นผู้ปกครองของเทพเจ้าในดาวดึงส์เทวโลก ท้าวสักกรินทรเทวราชผู้เป็นจอมเทวดา เป็นเทวดาผู้ใหญ่ เป็นที่มั่นใจของเทวดาชั้นดาวดึงส์เทวโลกฉันใด

พุทธศาสนิกชน ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา มีพระรัตนตรัยเป็นหลักคือพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ เป็นหลัก เมื่อระลึกถึงหลักอันนี้แล้วย่อมไม่หวาดเสียว ย่อมไม่กลัวย่อมไม่สะดุ้ง มั่นคงในพระพุทธศาสนา เมื่อมั่นคงแน่แท้เช่นนี้แล้วจะเอาชัยชนะได้ไม่ต้องสงสัยละ กระทำสิ่งใดสำเร็จสมความปรารถนาทีเดียว

จะทำอย่างไรพุทธศาสนิกชน ที่จะทำจริงทำแท้แน่นอนเอาจริงเอาจังกันละ ของไม่มากของนิดเดียวเท่านั้น ***พุทธศาสนิกชน หญิงก็ดี ชายก็ดี คฤหัสถ์ บรรพชิตไม่ว่า ต้องทำใจให้หยุด หยุดที่ตรงไหน? ที่หยุดมีแห่งเดียว เคลื่อนจากที่หยุดแห่งนั้นละก็เป็นเอาตัวรอดไม่ได้ ไม่ถูกเป้าหมายใจดำพุทธศาสนาทำใจให้หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ ใจหยุดนิ่งอยู่กลางดวงนั้น พอหยุดนิ่งอยู่กลางดวงนั่นได้แล้ว นั่นแหละเป้าหมายใจดำพุทธศาสนา*** ตรงนั้นแหละเมื่อมนุษย์จะเกิดมา ต้องเอาใจหยุดตรงนั้นกลางตัวของพ่อ หญิงชายเกิดต้องเอาใจไปหยุดตรงนั้น ที่หยุดของใจ เวลาจะหลับก็ต้องเอาใจไปหยุดตรงนั้นจึงหลับได้ หลับตรงไหนตื่นตรงนั้น เกิดตรงไหนตายที่นั่น อ้ายที่เกิด ที่ดับ ที่หลับ ที่ตื่นนั่นแหละ เอาใจไปหยุดตรงนั้น

พอหยุดถูกส่วน เข้ากลางกายมนุษย์ คราวนี้ก็จะเดินไปแบบเดียวกันนี้แหละ ไม่มี ๒ ต่อไปละ พุทธศาสนาแท้ ๆ ทีเดียวนา ออกจากโอษฐ์พระบรมศาสดานะ คำว่าหยุดนั่นแหละ เมื่อพระองค์เสด็จไปทรมาณองคุลิมาล องคุลิมาลหมดพยศร้ายแล้ว แพ้จำนนพระบรมศาสดาแล้ว เปล่งวาจาว่า สมณะหยุด ๆ พระองค์ทรงเหลียวพระพักตร์ สมณะหยุดแล้วท่านไม่หยุด คำว่าหยุดนี่ออกจากโอษฐ์พระบรมศาสดา

องคุลิมาลพอรู้จักนัยที่พระบรมศาสดาให้เช่นนี้ ก็หมดพยศร้าย มิจฉาทิฏฐิหาย กลายเป็นสัมมาทิฏฐิ เพราะฉะนั้นอ้ายตัวหยุดนี่แหละหนา เลิกเป็นมิจฉาทิฏฐิ กลับเป็นสัมมาทิฏฐิทีเดียว

หยุดนี่แหละเป็นตัวถูกละ ก็เอาใจหยุดอยู่ศูนย์กลาง**ดวงธรรม**ที่ทำให้เป็น**มนุษย์**ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ ไม่หยุดไม่ยอมกัน แก้ไขจนกระทั่งใจหยุดกึ๊ก เมื่อใจหยุดแล้วเข้ากลางของใจที่หยุดนั่นแหละ กลางของกลาง ๆ ไม่มีเขยื้อนที่กลางของกลางทีเดียว พอถูกส่วนเข้าก็จะเข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ ใสเป็นกระจกคันฉ่องส่องเงาหน้า ใสเกินใส

ใจก็หยุดอยู่กลาง***ดวงของธัมมานุปัสนาสติปัฏฐาน***ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงศีล เท่าดวงธัมมานุปัสนาสติปัฏฐาน หยุดอยู่กลาง***ดวงศีล***ถูกส่วนเข้า กลางของกลางที่ใจหยุดหนักเข้า เข้าถึงดวงสมาธิ ดวงเท่ากัน

หยุดอยู่กลาง***ดวงสมาธิ*** นั่น หยุดกลางของกลางถูกส่วนเข้า เข้าถึง ดวงปัญญา

หยุดอยู่ศูนย์กลาง***ดวงปัญญา***ดวงเท่ากัน เข้ากลางของใจที่หยุดนั่น ถูกส่วนเข้าเข้าถึง ดวงวิมุตติ

หยุดอยู่กลาง***ดวงวิมุตติ***นั่น พอหยุดก็เข้ากลางของกลางที่หยุดนั่น กลางของกลาง กลางของกลาง กลางของกลาง ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ

หยุดอยู่กลาง***ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ***นั่นพอถูกส่วนเข้าเท่านั้น เข้ากลางของใจที่หยุดถูกส่วนเข้า เห็น**กายมนุษย์ละเอียด** ที่ฝันออกไป จำได้อ้ายนี้เมื่อนอนฝันออกไป เมื่อเวลาไม่ฝันมาอยู่ในกลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นี่เอง พอถึงรู้นักทีเดียวกำชับให้ฝันได้ นั่งฝันได้ละคราวนี้ จะฝันสักกี่เรื่องประเดี๋ยวก็ได้เรื่อง ประเดี๋ยวก็ได้เรื่อง ฝันได้สะดวกสบาย เมื่อเป็นเช่นนี้อ้อนี่ขั้นหนึ่งแล้ว เข้ามาแต่กายมนุษย์มาถึง กายมนุษย์ละเอียดแล้ว

ใจของกายมนุษย์ละเอียด หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็น**กายมนุษย์ละเอียด**แบบเดียวกัน พอถูกส่วนเข้าเท่านั้น เห็นดวง ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะแบบเดียวกันก็เข้าถึง กายทิพย์ อ้อนี่กายที่ ๓ แล้ว

ใจของกายทิพย์ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็น**กายทิพย์**แบบเดียวกัน ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวง ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะแล้วก็ไปเห็น กายทิพย์ละเอียด อ้าวถึงกายที่ ๔ แล้ว

ใจก็หยุดอยู่ศูนย์กลางที่ ๔ นั่น หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายที่ ๔ นั่น ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึง**กายรูปพรหม** กายที่ ๕

ใจกายรูปพรหม ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง**กายรูปพรหมละเอียด**

ใจกายรูปพรหมละเอียด หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดนั้น ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง **กายอรูปพรหม** กายที่ ๗

ใจกายอรูปพรหม หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหม ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง**กายอรูปพรหมละเอียด**

ใจกายอรูปพรหมละเอียด ก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียด ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง **กายธรรม**

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง **กายธรรมละเอียด**

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายละเอียด ถูกส่วนเข้าก็ถึง**กายพระโสดา**

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดา ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง**กายพระโสดาละเอียด**

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดาละเอียด ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง**กายพระสกทาคา**

ใจพระสกทาคา หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระสกทาคา ถูกส่วนเข้า แบบเดียวกันหมด เข้าถึง**กายพระสกทาคาละเอียด**

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระสกทาคาละเอียด ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง**กายพระอนาคา**

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอนาคา ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง**กายพระอนาคาละเอียด**

ใจพระอนาคาละเอียด หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาละเอียด ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง **กายพระอรหัต** หน้าตัก **๒๐** วา สูง **๒๐** วา เกตุดอกบัวตูมใสหนักขึ้นไป

ใจพระอรหัต หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหัต ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง กายพระอรหัตละเอียด เสร็จกิจในพุทธศาสนาเพียงเท่านี้

เพราะอาศัยการรบศึกแค่นี้ ชนะสงครามแล้วในพุทธศาสนา พุทธศาสนิกชนภิกษุสามเณรชื่อว่าชนะสงครามแล้ว อุบาสกอุบาสิกาถึงแค่นี้ได้ชื่อว่าชนะสงครามแล้ว ชนะสงคราม ชนะความชั่ว ถ้าไปถึงธรรมกายขนาดนั้นละก็ความชั่วเท่าปลายขนปลายผมไม่ทำเสียแล้ว ขาดจากกาย วาจา ใจ ทีเดียว นี่พึงรู้ชัดว่า อ้อพุทธศาสนิกชนปฏิบัติได้จริงจังอย่างนี้ โลกชนะสงครามแล้วเขาได้รับความเบิกบานสำราญใจเพียงแค่ไหน ฝ่ายพุทธศาสนิกชน ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ได้ชนะสงครามชั่ว หมดกิเลสเข้าไปเป็นชั้น ๆ เช่นนี้แล้วจะเบิกบานสำราญใจสักแค่ไหน หาเปรียบไม่ได้ทีเดียว เลิศล้นพ้นประมาณเป็นสุขวิเศษไพศาล

ที่ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลีเป็นหลักเป็นประธาน พอสมควรแก่กาลเวลาด้วยอำนาจสัจจะวาจาที่ได้อ้างธรรมเทศนาตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลาย บรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า **สพฺพพุทฺธานุภาเวน** ด้วยอานุภาพพระพุทธเจ้าทั้งปวง **สพฺพธมฺมานุภาเวน** ด้วยอานุภาพพระธรรมทั้งปวง **สพฺพสงฺฆานุภาเวน** ด้วยอานุภาพพระสงฆ์ทั้งปวง **ปิฎกตฺตยานุภาเวน** ด้วยอานุภาพปิฎกทั้ง ๓ คือ สุตตันตปิฎก วินัยปิฎก ปรมัตถปิฎก **ชินสาวกานุภาเวน** ด้วยอานุภาพของชินสาวกสาวกของท่านผู้ชนะมาร จงดลบันดาลความสุขสวัสดิ์จงอุบัติบังเกิดให้ปรากฏในขันธบรรจบแก่ท่านทั้งหลายทั้งคฤหัสถ์บรรพชิต บรรดามาสโมสร ในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลาสมมุติว่ายุติธรรมิกถา โดยอรรถนิยมความเพียงเท่านี้ **เอวํ** ก็มีด้วยประการฉะนี้

ภิกษุทั้งหลาย ! ในอริยวินัยนี้ ถือว่า การขับเพลง คือ การร้องไห้,
การฟ้อนรำ คือ อาการของคนบ้า,
การหัวเราะถึงกับแสยะฟัน คือ อาการของเด็ก;

ภิกษุทั้งหลาย ! เพราะฉะนั้น ในเรื่องนี้ พวกเธอทั้งหลายพึงกำจัดตัดราก
การขับเพลง การฟ้อนรำเสีย ควรยิ้มแย้มพอประมาณ ต่อสัตบุรุษผู้บันเทิง
ในธรรมทั้งหลาย เท่านั้น.

(บาลี พระพุทธภาษิต ติก. อํ. ๒๐/๓๓๕/๕๔๗ ตรัสแก่ภิกษุทั้งหลาย.)

Photo by Chutima Jieamrattana